

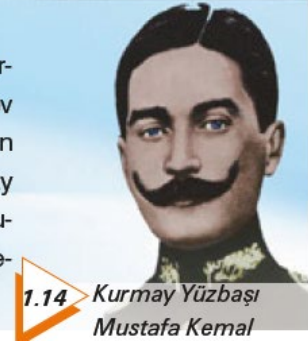
8.Sınıf TC İnkılap Tarihi Konu Özetleri

- 1.Ünite** : Bir Kahraman Doğuyor
4.Bölüm : Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

a. Askerlik Hayatı

İlk Görev

Mustafa Kemal, askerlik mesleğine Harp Akademisini bitirip genç bir kurmay yüzbaşı olarak başladı (1905) (Görsel 1.14). Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Suriye'de bulunan V. Orduya bağlı 30. Süvari Alayı oldu. Burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. Daha sonra Mustafa Kemal V. Ordu Kurmay Başkanlığı'na atandı. 13 Ekim 1907 tarihinde ise merkezi Manastır'da bulunan III. Orduda görevlendirildi. Bu görevi sırasında İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu.

Mustafa Kemal Hareket Ordusu'nda (31 Mart Olayı)

İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra meşrutiyet yanlıları ile padişah yanlıları arasında basında başlayan tartışmalar ve karşılıklı atışmalar gittikçe şiddetlendi. Ülkede yaşanan bu gerginlik, en sonunda İstanbul'da bir ayaklanmaya dönüştü. Tarihimizde bu ayaklanma **31 Mart Olayı** olarak bilinmektedir (13 Nisan 1909).

31 Mart Olayı'nda ayaklananların amacı, meşrutiyet yönetimine son vermektir. Gelişmeler üzerine meşrutiyet yanlıları Selanik'teki askerî kuvvetlerden yardım istedi. Selanik'te **Hareket Ordusu** adıyla bir ordu hazırlandı. Ayaklanma, Mustafa Kemal'in kurmay başkanlığını yaptığı Mahmut Şevket Paşa komutasındaki Hareket Ordusu tarafından bastırıldı. II. Abdülhamit, ayaklanmanın bastırılması için gereken önlemleri almadığı gerekçesiyle meclis kararıyla görevinden alındı. Yerine V. Mehmet Reşat getirildi. Yaşanan bu iç olaylardan sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti yönetiminde daha etkin bir konuma geldi.

Mustafa Kemal Fransa'da

12-18 Eylül 1910 tarihleri arasında Fransız ve İngiliz orduları ortaklaşa bir tatbikat kararı aldı. Picardie (Pikardi) adı verilen bu manevralara Osmanlı ordusunu temsilen Mustafa Kemal ile birlikte o dönemde Fransa'da ataşemiliter olarak görevli olan Fethi (Okyar) Bey gözlemci olarak görevlendirildi. Bu tatbikat sırasında Mustafa Kemal tespit ettiği gözlem ve değerlendirmeleri ile dikkatleri üzerinde topladı. Mustafa Kemal hazırlamış olduğu raporunda, gelecekte yapılacak bütün savaşlarda hava kuvvetlerinin önemine dikkat çekti. Güçlü hava kuvvetine sahip ülkelerin yapılacak savaşlarda daha çok başarılı olacaklarını belirtti.

Mustafa Kemal Trablusgarp'ta

20. yüzyıl başlarında siyasi birliğini sağlayarak sanayileşen İtalya, sömürge edinmek için Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki topraklarına saldırdı (1911). Osmanlı Devleti bu toprakları korumak için karadan asker gönderemiyordu. Çünkü kara yolu üzerindeki Mısır, İngilizlerin elinde bulunuyordu. Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu donanma, uzun yıllar ihmal

edildiğinden bakımsız kalmıştı. Bu nedenle Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki bu son toprak parçasını savunmak için karadan ve denizden asker göndermesi söz konusu değildi. Bu durum karşısında aralarında Mustafa Kemal'in de bulunduğu Enver Bey, Ali Fethi Bey gibi Türk subayları, devletin bilgisi dahilinde bu toprakları korumak düşüncesi ile gizlice Trablusgarp'a gittiler. İtalyanlara karşı yerel kuvvetlerden güçlü bir cephe kurarak başarıyla direndiler.

Mustafa Kemal'in yerel kuvvetleri teşkilatlandırarak İtalyanlara karşı başarı göstermesi onun teşkilatçılık özelliğini ortaya koymaktadır. Bu başarıya rağmen, Birinci Balkan Savaşı'nın çıkması üzerine Trablusgarp'taki subaylara ihtiyaç duyan Osmanlı yönetimi, Mustafa Kemal ve arkadaşlarını geri çağırdı.

Unutmayınız

Mustafa Kemal'in ilk askerî başarısı, Trablusgarp Savaşı'nda gerçekleşen Derne ve Tobruk mücadeleleridir.

Osmanlı Devleti, Trablusgarp Savaşı sonunda İtalya ile **Ouchy (Uşi) Antlaşması**'nı imzaladı (1912). Bu antlaşmayla Trablusgarp ve Bingazi, İtalyanlara bırakıldı. Böylece Osmanlı Devleti, Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını da kaybetti. Ayrıca Osmanlı Devleti, Balkan Savaşları sırasında koruyamayacağını düşündüğü Akdeniz'deki **On iki Adayı** da koruması için geçici olarak İtalya'ya bıraktı.

Balkan Savaşları

Trablusgarp Savaşı'nı fırsat bilen Balkan devletleri, Rusya'nın da kışkırtması ile Osmanlı Devleti'ne savaş açtı. 8 Ekim 1912'de Karadağ'ın Osmanlı Devleti'ne saldırısı ile Birinci Balkan Savaşı başladı. Osmanlı Devleti, Birinci Balkan Savaşı'nda Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ ile yaptığı savaşlarda başarılı olamadı. Savaş sonunda imzalanan Londra Antlaşması ile Osmanlı Devleti Midye-Enez çizgisinin batısındaki topraklarını ve Edirne'yi Balkan devletlerine bırakmak zorunda kaldı (1912). Balkan devletleri, Osmanlı'dan aldıkları toprakları aralarında paylaşamadılar. Bu sebeple Balkan devletleri arasında İkinci Balkan Savaşı çıktı. Bulgaristan Birinci Balkan Savaşı'nda müttefiki olan Yunanistan ve Sırbistan'a savaş açtı. Bulgaristan ile toprak sorunu yaşayan Romanya da Bulgaristan'a savaş açtığını bildirdi. Bu durumdan yararlanan Osmanlı Devleti, Bulgaristan'dan Edirne'yi geri aldı. Balkan Savaşları sonunda Bulgaristan ile **İstanbul Antlaşması**, Yunanistan ile **Atina Antlaşması** imzalandı (1913). Ayrıca Sırbistan'daki Türklerin statüsünü belirlemek için 13 Mart 1914 tarihinde Sırbistan ile **İstanbul Antlaşması** imzalandı. İmzalanan bu antlaşmalarla Arnavutluk, Makedonya, Batı Trakya ve Ege Adaları (Gökçeada ve Bozcaada hariç) Osmanlı egemenliğinden çıktı. Arnavutluk Osmanlı Devleti'nden ayrılan son Balkan devleti oldu.

Unutmayınız

Birinci Balkan Savaşı'na katılmayan Mustafa Kemal, İkinci Balkan Savaşı'nda Gelibolu ve Bolayır'daki birliklerde görev yaptı. Edirne'nin kurtarılmasında önemli başarılar elde etti.

O, Bir Ataşemiliter

Mustafa Kemal, Balkan Savaşlarının sona ermesinden kısa bir süre sonra Bulgaristan'ın başkenti olan Sofya'ya ataşemiliter olarak atandı (Ekim 1913). Sofya, birçok yabancı

konsolosluk merkezinin bulunduğu önemli bir kentti. Şehirde tamamen Batılı bir yaşam biçimi hüküm sürüyordu. Burada sık sık üst düzey toplantı, balo ve davetler düzenleniyordu. Mustafa Kemal bu davetlere katılıyor, Bulgar ve yabancı üst düzey kişilerle tanışma, konuşma fırsatı buluyordu. Konuştuklarından ve gözlemlediklerinden öğrendiklerini İstanbul'a raporla iletiyordu.

Sofya'daki modern yaşam tarzı Mustafa Kemal'i derinden etkiledi. Onun kafasında, Türk toplumunu modern ve çağdaş bir yapıya kavuşturma düşünceleri burada oluştu. Bulgaristan'da yaşayan Türklerin siyasal ve kültürel hayatlarının gelişmesi için girişimlerde bulundu. Buradaki Türk milletvekilleriyle irtibata geçti. Türklerin çıkardıkları gazete ve dergilerle yakından ilgilendi. Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine Mustafa Kemal Sofya'daki görevinden ayrılarak ülkesine döndü.

b. Mustafa Kemal'in Kişisel Özellikleri

Atatürk'ün büyük başarılar kazanmasında, Türk ve dünya siyasi tarihine geçmesinde onun kişisel özellikleri önemli bir etken olmuştur. O, Türk milletinin yok edilme çabalarına karşı çıkan büyük bir liderdi. Aynı zamanda Atatürk, Türk milletinin kurtarıcısı ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu olma özelliklerini kendisinde taşıyan, tarihin yetiştirdiği en büyük asker ve devlet adamlarından biridir. Onun bu başarılarının temelinde üstün ve çok yönlü kişiliği ile güçlü iradesi bulunmaktadır. Atatürk, görüşlerindeki sağlamlık, tutarlılık, gerçekçilik, milletlerarası ilişkilerde güvenilirlik, kararlılık, barış ve insani değerleri ile evrensel bir liderdir. O, ülkesini işgal eden güçleri yenerek millî, tam bağımsız bir Türk devleti kuran, kurduğu bu devleti çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkartma mücadelesi başlatan ve bunu başaran bir önderdir. Onun başarısında inanç, akıl, bilgi, cesaret, gerçekçilik gibi insana özgü yüksek değerler vardır. Atatürk'ün kişiliğinin, özelliklerinin ve başarılarının bilinmesi, bizlerin günümüzde ve gelecekte başarılı olabilmesi için büyük önem taşır.

Atatürk'ün doğuştan sahip olduğu ve üstün kişiliğini ortaya çıkaran nitelikleri zamanın akışı içindeki çeşitli olaylardan beslenerek gelişmiştir.

Atatürk, üstün zekâ ve dehasını aklın öncülüğünde kullanmış ve bunları güçlü bir çalışma ile birleştirmiştir. Bilimin ışığında ve tecrübesinin enginliğinde kafasında güçlü bir düşünce sistemi ve şaşmaz bir mantık oluşturmuştur. Atatürk bunları kişiliğinde sürekli ve sistemli bir biçimde mükemmelleştirerek bir düşünce biçimi hâline getirmiştir. Bu sebeple de Atatürk, üstün özelliklerinin ön plana çıkması ile eşsiz ve ayrıcalıklı bir kişiliğe ulaşmıştır. Atatürk, insanlığa kazandırdığı değerler ile çağımızın en büyük insanı ve gelecek çağlara ışık tutan bir lider olmuştur. Atatürk, bir önderde bulunabilecek tüm özellikleri kişiliğinde toplamıştır.

Bunları Biliyor musunuz?

Mustafa Kemal Atatürk okuyan, araştıran bir liderdi. Atatürk'ün hayatı boyunca yaklaşık olarak 4000 adet kitap okuduğunu biliyor muydunuz?